

Μ Α Ϊ Ο Σ

(Συνέχεια τοῦ ἀπογράφου).

Κ' ἢ γῆ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν δὴν εἶδε νὰ προβάλλῃς
εἶπε 'ς τ' ἀνδόνι: «ἀρχίνῃσε, καλόντυχο, νὰ ψάλλῃς
τὴν ἀνθισμένην νεότητά σου, τῆ χάρι τὴν περίσσια...»
Καὶ τ' ἀνδονάκι ἐκρύφτηκε δὲ ἰτιαῖς, δὲ κυπαρισσία
κ' ἐρωτικά κ' ἐντροπαλά κι' ἄρμονικά ἀρχινάει
νὰ τραγουδῇ τοὺς γάμους σου, χαριτωμένε Μάν.

Ἐγὼ βαθεῖα μὲς 'ς τὴν καρδιά καὶ μὲς 'ς τὸ νοῦ μου νοιώθω
ὅσα τ' ἀνδόνι τραγουδεῖ μ' ἐρωτευμένο πόθο,
νοιώθω ποιά θεία δύναμι σ' ἔχει περιχυμένο,
Μάν γλυκὲ κι' ἀθάνατε, δὲ νοιώθω, μὰ σωμαίνω·
γιατί δὲν ἔχω τ' ἀνδονιοῦ τὴ ζηλευμένη χάρι
κ' εἴμ' ἄχαρος τραγουδιστὴς μ' ἀδύνατο δοξάρι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

22 Μαΐου

Ἐν τῶν γλυπτικῶν σκανδάλων, περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον, ἐσκανδάλισε κύριόν τινα ἄγνωστόν μου, ὑπογραφόμενον «Πλακιώτης» ὥστε νὰ γράψῃ μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸ Ἄστυ. Ἐν τυπογραφικὸν λάθος, μία ἐσφαλμένη πληροφορία καὶ μία κρίσις ἐξ ἀκοῆς, ἀντίθετος πρὸς τὴν ἐξ ἀντιλήψεως τοῦ ἐπιστολογράφου, τῷ ἔδωσαν ἀφορμὴν ὄχι μόνον ἐμὲ νὰ θεωπεύσῃ μὲ τὰ ἀμβλύτατα βέλη τῆς εἰρωνείας του, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον «τὴν σύγχρονον τεχνοκρασίαν» ὀλίγον κολακευτικῶς νὰ χαρακτηρίσῃ ἐκ τῶν εὐαριθμῶν ἐκείνων χρονογραφικῶν γραμμῶν τοῦ ταπεινοτάτου ὑποφαινομένου! Διότι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅσον καὶ νὰ σκεφθῶ μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐννοήσω πῶς, ἂν ἐγὼ εἶτε ἐξ ἀγνοίας, εἶτε ἐξ ἀπροσεξίας, εἶτε ἐξ ἐσφαλμένης πληροφορίας, ἔγραψα ὅτι ἀπέθανεν ὁ Φαλγκιέρ, ἀντὶ νὰ γράψω ὅτι ἀπέθανεν ὁ Σαπύ, καὶ ἂν μοῦ διέφυγε νὰ διορθώσω τὴν λέξιν Φαλγκιέρ, ἀναγνωσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ στοιχειοθέτου ὡς Φαλκονιέρ, πῶς, λέγω, εὐθύνεται διὰ τοῦτο ὁλόκληρον τὸ καλλιτεχνικὸν κοινὸν τῆς πρωτευούσης καὶ κατηγορεῖται ἀπροκαλύπτως ὅτι θαυμάζει μὲν τὸν Φεραῖον τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Βαρβάκη (μηδὲ τοῦ βάθρου του ἐξαιρουμένου) θὰ ἔκρινε δὲ βεβαιότατα ὡς χονδροειδῆ τὰ ἔργα τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου!

Ἐνοήσατε ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος. Πολλοὶ ἐξ ὧν τὸν εἶδον, μᾶς ἐβεβαίωσαν ὅτι πᾶν ἄλλο εἶνε ἢ ἀριστοῦργημα καὶ τὴν κρίσιν αὐτὴν μετεδώσαμεν, φροντισάντες νὰ δηλώσωμεν ὅτι δὲν εἶνε ἰδική μας. Ὁ ἐπιστολογράφος τοῦ Ἄστεως φρονεῖ ἄλλα. Ἀναδημοσιεύομεν τὸ οὐσιώδες μέρος τῆς ἐπιστολῆς του καὶ μάλιστα αὐτολεξεῖ, ἀφ' οὗ εἴπαμεν ἥδη ὅτι ἡ εἰρωνεία του δὲν μας ἐγγίζει:

«Ἀποροῦμεν πῶς ὁ κ. Γρ. Ε. γράφει τοιαῦτα περὶ ἔργου, ὅπερ, καθ' ἃ ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, δὲν εἶδε.

Πρῶτον: Ὁ ἀνδριάς εἶνε σύμπλεγμα ἐκ τριῶν ὑπερφυσικοῦ μεγέθους

προσώπων, παριστᾷ δὲ τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ βράχου καθήμενην καὶ δίδουσαν κλάδον φοίνικος εἰς τὸν πρὸς αὐτὴν τείνοντα τὴν χεῖρα ποιητῆν, ἀπελευθερώσαντα δούλον παρὰ τοὺς πόδας αὐτῆς ἔρποντα καὶ ἀνεγειρόμενον.

Δεύτερον: Εἶνε ἔργον τοῦ Charu, (οὗ καὶ φέρει τὴν ὑπογραφήν) συντελεσθὲν μετὰ τὸν θάνατόν του ὑπὸ τοῦ φίλου του καὶ πασιγνώστου τῷ καλλιτεχνικῷ κόσμῳ τῆς Εὐρώπης Falguière.

Ὡστε ὁ ἀνδριάς εἶνε κολοσσιαῖον σύμπλεγμα, ὁ δὲ μακαριτὴς Φαλκονιέρ, ἂν καὶ διάσημος, καὶ οἱ ἀδέξιοι μαθηταὶ του εἶνε μόνον εἰς τὸν κ. Γρ. Ε. γνωστοί. Οἱ χαίροντες τὴν μεγαλειότητα τὴν ἐν Γαλλίᾳ γλύπτει εἰσὶ τρεῖς, ὁ ἐσχάτως θανὼν Charu, ὁ Mercié καὶ ὁ Falguière· δύο λοιπὸν τούτων συνέθεσαν καὶ ἐξετέλεσαν τὸ τερατοῦργημα τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἀναλαμβάνει ὁλόκληρον τὴν εὐθύνην ὁ Falguière (ἴσως Φαλκονιέρ), ὅστις βεβαιούμεν τὸν κ. Γρ. Ε. ἄριστα ἔχει τὴν ὑγείαν, ὡς πρὸ μινὸς μόλις δώσας τὴν γνώμην του περὶ τοῦ βάθρου τοῦ ἔργου του, ὀρίσας καὶ τὸ ὕψος εἰς ὃ πρόπει νὰ στηθῇ. Ὁ μῦθος δηλοῖ, ὅτι πρὶν γράψῃ καὶ κρίνῃ τις περὶ ἔργου τινός, ἀπαιτεῖται νὰ τὸ ἴδῃ πρῶτον, νὰ πληροφορηθῇ δὲ ἀκριβῶς περὶ τῶν γεγονότων, ἄπερ ἐκθέτει.

Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ κ. Γρ. Ε. θέλει εἰς τὸ μέλλον τηρεῖ τὸν κανόνα τοῦτον καὶ θέλει φανῆ ὀλιγώτερον αὐστηρὸς πρὸς τὸν ἀνύπαρκτον Φαλκονιέρ, ὅταν μᾶς περιγράψῃ τὰ προσεχῆ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος.

Ἀφήνοντες κατὰ μέρος τοὺς ἀστεϊσμοὺς λέγομεν ἐν πεποιθήσει, ὅτι τὸ ἔργον τῶν Charu καὶ Falguière, χωρὶς νὰ εἶνε ἐν τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου, εἶνε καὶ ἔσεται ἐπὶ πολὺ τὸ σημαντικώτερον καὶ ἀσυγκρίτως τελειότερον ἔργον συγχρόνου γλυπτικῆς τῶν νεωτέρων Ἀθηνῶν, οἱ δὲ ἐξενεγκόντες ἐναντίαν κρίσιν, δὲν τὸ εἶδον ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐντὸς αἰθούσης σκοτεινῆς καὶ οὐχὶ ἐν τῇ θέσει αὐτοῦ, δὲν ἐνόησαν δὲ ὅτι ἔργον ἔχον μετὰ τοῦ βάθρου ὕψος ἐπτά μέτρων δὲν κατεργάζεται μὲ τὴν λεπτότητα τοῦ χορεύοντος Φαύνου τῆς Πομπηίας, ἀλλὰ μὲ τὰς μεγάλας γραμμὰς τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου.

Καὶ τὸ συμπέρασμα τὸ ἰδικόν μας: Εὐχόμεθα ὁλοψύχως νάληθεῖν ὁ Πλακιώτης, καὶ ὄχι οἱ δόντες εἰς ἡμᾶς τὰς ἐναντίας πληροφορίας. Τί ἄλλο θέλομεν παρὰ νὰ ἔχωμεν ἐν ἔργον γνήσιον τοῦ Σαπύ ἢ τοῦ

Φαλγκιέρ (καὶ ὄχι ἀδεξίων μαθητῶν τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου) καὶ νὰ μὴ λάβουσαν οὕτω σύντροφον τὰ γλυπτικά τερατοῦργήματα τῶν νεωτέρων Ἀθηνῶν.

Γρ. Ε.

Ο ΝΕΚΡΟΣ

Καὶ αἴφνης, ἐνῶ ἐπεριπάτου εἰς τὸν συμπαθητικὸν καὶ συνειθισμένον δρόμον ὅπου ἐνεπιστεύοντο ἐπὶ μῆνας τόρα τόσα ὄνειρα καὶ τόσους παραλογισμοὺς ἔρωτος, — τὸ χέρι του μηχανικῶς ἐχαλαρώθη νεκρωμένον καθὼς ἔσφιγγε τὸ βελουδίνον τῆς περικόρμιον καὶ ἔπεσε ἀποτόμως ἀπὸ τὸν ὄμρον τῆς, σὰν νὰ ἐκόπη κάποια κλωστή τοῦ τοῦ συνεκράτει.

Ἀφῆκε τὸ χέρι τῆς σιγὰ σιγὰ, καὶ ἐλύθη, ἐχωρίσθη πλέον μὲ ἄβυσσον τὸ σῶμά του ὁλόκληρον ἀπὸ τὸ ἰδικόν τῆς σῶμα. Σὰν μαχαίρι τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθε εἰς τὴν καρδίαν του καθαρά, ἀνεξήγητος καὶ μελαγχολικὴ ἢ βεβαιότης, ὅτι δὲν τὴν ἤγαπα πλέον, ὅτι ὁ ἔρωτος ἀποθνήσκει ἐν τῇ καρδίᾳ του.

Ἡ σκέψις αὕτη ἡ ἀβίβαια καὶ ὁ φόβος ἀπὸ πολλοῦ τὸν κατελάμβανον, καὶ ἄορατος χεῖρ πρὸ πολλοῦ ἐχαλάρονεν, ἔθραυε τὰ ἄορατα δεσμά, τὰ ὅποια τὸν συνέδεον μὲ τὴν γυναῖκα ἐκείνην τὴν ἀφωσιωμένην πάντοτε, τὴν ἀγαπῶσαν. Τόρα ὅμως παρυσιασθῆ ἐπὶ μάλλον ἀναπόφευκτος ἐμπροσθέν του ἡ ἀλήθεια ἐκείνη καὶ τοῦ ἐλάφρωσε διὰ τῆς βεβαιότητος τὰ στήθη, τὴν καρδίαν, ἀπὸ τὸ ἄγνωστον μέχρι τοῦδε φόρτωμα τῆς ἀμφιβολίας.

Ἡ κρυφὴ ἀρρώστια, τὸ ὑπουλον ἔλκος τὸ ὅποιον σιγὰ σιγὰ καὶ ἀπαρατήρητα καὶ ἀναίτια ἐφύτρωσεν εἰς τὴν καρδίαν του, ἔδιδαν πλέον τὴν τελευταίαν συγκλίονισιν καὶ ἀπέκτεινον ἐντὸς αὐτῆς τὸν ἔρωτά του...

Μὲ ἓνα λείψανον ἐλπίδος τὴν ἐκύταξε διὰ τελευταίαν φοράν στὰ μάτια, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του ἦτο χωρὶς ἔρωτα, σκληρόν, ἐξεταστικόν, ἀμέθυστον, πλημμυρισμένον ἀπὸ ψυχρότητα καὶ τοῦ ἐφάνη ἄλλη, δὲν τοῦ ἐσυγκίνησε οὔτε τὴν ἀπωτέραν χορδὴν, τὴν μάλλον λησμονημένην τῆς καρδίας του.

Ἡ ἀντίδρασις ἐπέπλησε τόρα μὲ τὸ ξεψύχισμα τοῦ ἔρωτος βιαία καὶ ὀρηκτικῆ.